

Arbeidsmarkttrends in beeld

Najaar 2016
Zeeland

Colofon

Deze publicatie is een uitgave van ViaZorg.

Tekst & Vormgeving

Adres

ViaZorg
Stationspark 2
4462 DZ Goes

Deze publicatie is als PDF-bestand te downloaden van de website: www.viazorg.nl

Sinds een aantal jaar verschijnt aan het einde van het jaar het RegioPortret Zeeland met daarin cijfers en prognoses over de arbeidsmarkt van zorg en welzijn in Zeeland. Ook dit jaar zal er weer een nieuwe RegioPortret verschijnen.

Tot die tijd brengen we u op de hoogte van de laatste trends en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt van zorg en welzijn in Zeeland. In deze 'Arbeidsmarkttrends in beeld' vatten we de actuele stand van zaken samen met aandacht voor de volgende thema's:

- Landelijke arbeidsmarktontwikkelingen 1
- Werkgelegenheid 3
  - Werkloosheid 3
- Vacatureontwikkeling 5
- Kansrijke beroepen 6
- Ziekteverzuim 7
- Nieuwe instroom onderwijs 8

Landelijke arbeidsmarktontwikkelingen

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft onderzoek gedaan naar werken, zorgen en leren op een flexibele arbeidsmarkt. In het rapport Aanbod van Arbeid (2016) wordt verslag gedaan van een langlopend onderzoek onder ca. 45 werkenden en niet-werkenden (1986 t/m najaar 2014).

De volgende arbeidsmarkttrends worden genoemd:

- Betaald werk is steeds belangrijker geworden in de samenleving
- Mensen nemen steeds diversere rollen tegelijkertijd aan (naast werknemer zijn ze zelfstandig ondernemer, studeren ze en/of zijn ze mantelzorger)
- Het aandeel flexibele contracten t.o.v. vaste contracten is toegenomen
- Overheidsbeleid richt zich op regelmatig wisselen van baan en op duurzame inzetbaarheid
- Toename arbeidsmobiliteit helpt breed inzetbaar te blijven door nieuw opgedane kennis en ervaring

Een uitkomst van het onderzoek is dat werknemers weinig zelf initiatief nemen tot scholing en wacht tot de werkgever het initiatief neemt. Employability is dus nog geen begrip dat werknemers aanspreekt. In vergelijking met andere sectoren kent de zorg- en welzijnssector een relatief hoog scholingsaandeel. Groepen met een zwakkere arbeidsmarktpositie zoals ouderen, laagopgeleiden, flexwerkers en mensen met een slechte gezondheid krijgen de minste scholing.

Voor zorg en welzijn vallen drie zaken op:

1 Combinatiebanen

In zorg en welzijn komt het hebben van meerdere banen vaker voor dan in andere sectoren.

2 Lage mobiliteit

De zorg- en welzijnssector kenmerkt zich door een lage mobiliteit die zich bovendien relatief vaak tot de eigen sector beperkt. Het geeft het beeld van een relatief gesloten sector, waarbij de inzetbaarheid van personeel zich tot de eigen sector beperkt. Dit is niet vreemd in een sector waarin decennialang sprake is geweest van groei en een grote mate van baan zekerheid waardoor mobiliteit de sector uit niet nodig was voor het hebben van werk. Nu deze continue groei (deels) gestagneerd en voor een aantal functieniveaus zelfs gekeerd is, vraagt dit om extra aandacht voor de sector zorg en welzijn om bruggen te bouwen naar andere sectoren (bijvoorbeeld de techniek) en hiervoor kansrijke loopbaanpaden inzichtelijk te maken.

Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP): Aanbod van Arbeid 2016

3 Combinatiedruk

Vrouwen verrichten minder betaald werk, naarmate ze meer zorgtaken hebben en vrouwen die wel werken ervaren meer combinatiedruk naarmate ze meer zorgtaken hebben. Combinatiedruk komt relatief veel voor in de zorg- en welzijnssector. Dit kan tot gevolg hebben dat het beleid dat tot hogere zorgparticipatie moet leiden direct ingaat tegen het beleid dat tot een hogere arbeidsmarktparticipatie moet leiden. Daarnaast leidt hogere zorgparticipatie tot een verhoogd risico op burn-out in de sector zorg en welzijn omdat mantelzorg vaker bij vrouwen terecht komt dan bij mannen en het grootste aandeel medewerkers in zorg en welzijn vrouwelijk is. Dit vraagt extra aandacht van werkgevers voor het onderwerp duurzame inzetbaarheid en vitaliteit.

Werkgelegenheid

Volgens het CBS (augustus 2016) is landelijk het aantal banen in de zorg in het afgelopen kwartaal afgenomen met 6.000. De laatste vier jaar is het aantal banen in de zorg in totaal met ruim 80.000 afgenomen (-5%).

Dit beeld zien we ook in de regio Zeeland. De afname in banen is in onze regio zelfs nog groter dan landelijk. Terwijl er in 2012 nog 25.975 personen werkzaam waren in de zorg- en welzijnssector in Zeeland, zijn dat er in 2016 23.490, een daling van bijna 10%. Overigens is de daling in het ene werkveld veel sterker dan in het andere en is in sommige werkvelden alweer een stijging waar te nemen. In figuur 1 op de volgende pagina is te zien dat dit onder andere geldt voor de GGZ en de kinderopvang. Na een dip in 2014 is het aantal werknemers in deze werkvelden weer aan het stijgen.

Werkloosheid

Volgens het CBS heeft er een daling van het werkloosheidspercentage plaatsgevonden. Landelijk ging het percentage van 6,5% in het eerste kwartaal van 2016 naar 6,3% in het tweede kwartaal. Er zijn over 2016 geen Zeeuwse cijfers beschikbaar, maar het werkloosheidspercentage in Zeeland is al jaren het laagst van heel Nederland.

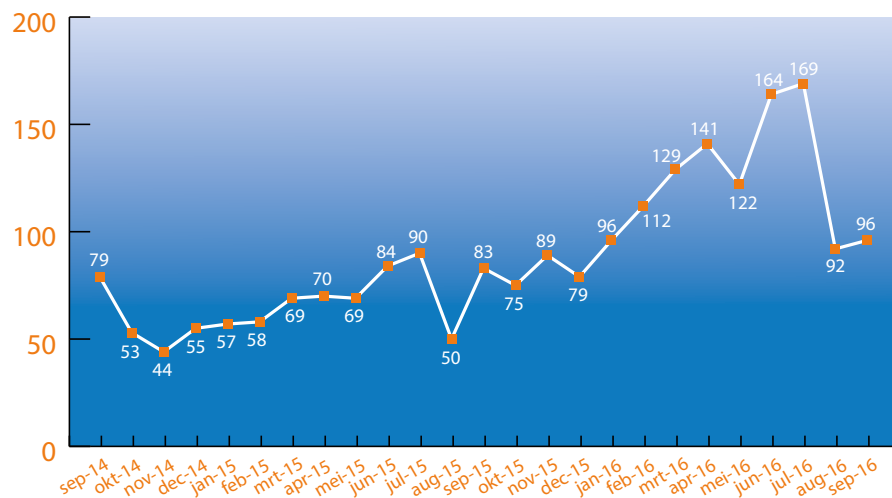

Figuur 1 Stijging/daling aantal werknemers per werkveld - Bron PFZW, peildatum 2-9-2016

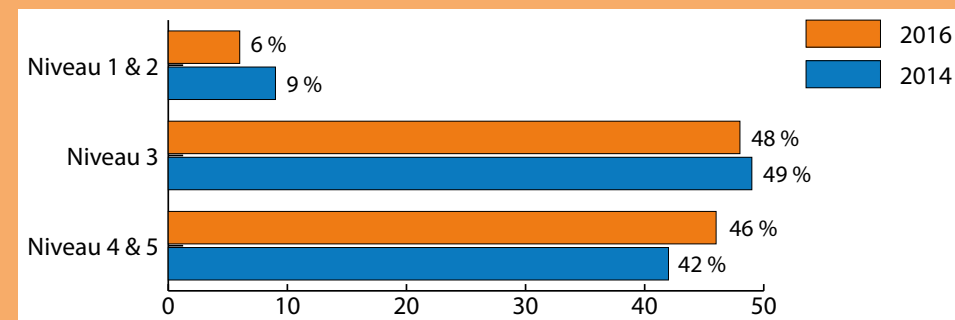
Vacatureontwikkeling

Op ZZ.nl, de Zeeuwse vacaturesite voor zorg en welzijn, is de afgelopen twee jaar een duidelijke toename te zien in het aantal nieuwe vacatures op ZZ.nl. Het aantal nieuwe vacatures in het tweede kwartaal (427) van 2016 nam zelfs met 27% toe ten opzichte van het eerste kwartaal (337). Het CBS ziet ook landelijk een stijging in het aantal vacatures in de zorgsector.

Figuur 2 Nieuwe vacatures op ZZ.nl

Naast een toename van het aantal vacatures zien we ook een toename in het aantal vacatures waarbij gevraagd wordt naar hoger geschoold personeel. De vraag naar lager geschoold personeel neemt juist af. Deze ontwikkeling is op ZZ.nl met name terug te zien bij de zorgfuncties. In het eerste halfjaar van 2016 is het aandeel niveau 1+2 afgenomen van 9% naar 6% ten opzichte van het eerste halfjaar van 2014. Het aandeel verzorgenden is ongeveer gelijk gebleven en het aandeel vacatures niveau 4 + 5 is toegenomen van 42% naar 46% (zie figuur 3).

Figuur 3 Verschuiving vacatures zorgfuncties ZZ.nl van lager naar hoger niveau.

Eind september 2016 stonden er
142 vacatures op ZZ.nl, waarvan:

- 57 verpleegkundigen
- 53 verzorgenden
- 12 artsen

Kansrijke beroepen

Het UWV stelt ieder half jaar een Kansberoepenlijst op. Dit is een lijst met beroepen per sector waarnaar momenteel veel vraag is of in de komende jaren wordt verwacht. Kansrijke beroepen in Zeeland zijn op dit moment verzorgenden, verpleegkundigen (MBO) en gespecialiseerd verpleegkundigen.

Vanwege de geografische ligging van Zeeland is het ook interessant om over de grens te kijken. Wat zijn de kansrijke beroepen in Vlaanderen?

Het VDAB heeft een overzicht opgesteld van de knelpuntberoepen in 2016 in Vlaanderen. Achter de zwaarste knelpuntberoepen staat een * weergegeven.

Tabel 1: Knelpuntberoepen Vlaanderen

Beroepsgroep	Beroep
Medici	Arts, afhankelijk van specialisatie. Het gaat o.a. om spoed-arts, geriater, pediater, psychiater, gynaecoloog, neuroloog.
Apothekers	Ziekenhuisapothekers
Paramedici	- Kinesitherapeut (fysiotherapeut) - Opticien - Dentaaltechnicus
Verpleegkundigen	- Hoofdverpleegkundige * - Verpleegkundige * - Gespecialiseerd verpleegkundige operatiekwartier
Verzorgenden	- Zorgkundige * - Verzorgende
Opvoeders	- Begeleider kinderopvang - Monitor/begeleider in de sociale economie

Bron: VDAB, 2016

Ziekteverzuim

Uit cijfers van Vernet Verzuimnetwerk B.V. blijkt dat in de zorgbranche een stijging is te zien van het langdurig verzuim. In het eerste kwartaal van 2016 is het percentage langdurig zieken ten opzichte van dezelfde periode in 2014 met ruim 18% gestegen. De stijging van het langdurig verzuim onder ouderen is met 19% het hoogst en onder jong volwassenen tot 26 jaar het laagst, met een lichte daling van 3,4%.

De verzuimcijfers voor langdurig verzuim zijn sinds 2009 niet zo hoog geweest. Door de vergrijzing is 20% van de werknemers in de zorg 55-plusser. De stijgende lijn van langdurig zieken ouderen is een hardnekkig probleem voor zorgorganisaties. ViaZorg ontvangt soortgelijke signalen uit het werkveld.

Nieuwe instroom onderwijs

Zorgopleidingen

	Hoornbeek College	Scalda	HZ University of Applied Sciences	
Helpende Zorg & Welzijn BOL niveau 2	-	-	-	
Helpende Zorg & Welzijn BBL niveau 2	4	-	-	
Dienstverlening niveau 2	17	139	-	
Verzorgende IG BOL niveau 3	37	-	-	
Verzorgende IG - Maatschappelijke Zorg BOL niveau 3	-	126	-	
Verzorgende IG BBL niveau 3	10	58	-	
Verpleegkunde BOL niveau 4	33	71	-	
Verpleegkunde BOL en BBL niveau 4, versneld	-	51	-	
Verpleegkundige HBO, niveau 6, voltijd	-	-	134	
Verpleegkundige HBO, niveau 6, versneld	-	-	42	
Totaal instroom zorgopleidingen:	101	445	176	722

Welzijnsopleidingen

	Hoornbeek College	Scalda	HZ University of Applied Sciences	
SAW* niveau 3	16	-	-	
SAW* niveau 4 (inclusief onderwijsassistent)	67	-	-	
SAW* niveau 3 & 4, voltijd	-	147	-	
SAW* niveau 3 & 4, deeltijd	-	62	-	
Onderwijsassistent niveau 4, voltijd	-	93	-	
Onderwijsassistent niveau 4, deeltijd	-	33	-	
Social work, niveau 6, voltijd	-	-	122	
Social work, niveau 6, deeltijd	-	-	17	
Totaal instroom welzijnsopleidingen:	83	335	139	557

* SAW: Sociaal Agogisch Werk

In Zeeland kan er bij drie opleidingsinstituten een zorg- of welzijnsopleiding worden gevolgd: het Hoornbeeck College en Scalda voor een mbo-opleiding en de HZ University of Applied Sciences voor een hbo-opleiding.

In dit schooljaar 2016-2017 zijn er in totaal **722** eerstejaars studenten in de zorgopleidingen ingestroomd en **557** studenten in de welzijnsopleidingen.

Beide mbo-opleiders bieden voor eerstejaars studenten geen aparte opleiding Helpende zorg & welzijn op niveau 2 meer aan, maar hebben deze vervangen door de bredere opleiding 'Dienstverlener'.

Uit instroomgegevens van het Hoornbeeck College over schooljaar 2016-2017 vergeleken met schooljaar 2014-2015 blijkt dat het aantal inschrijvingen in zorgopleidingen met ongeveer **20% is afgenomen** en het aantal inschrijvingen in de welzijnsopleidingen met **30% is toegenomen**.

